3. ข. บทละคร

ข.1 **สุวัฒน์ ศรีเชื้อ**

บทละครของสุวัฒน์ ศรีเชื้อ ที่รวมพิมพ์ใน **นอกเหนือการควบคุม** (เขียน 2518) มีลักษณะเป็นการประชดเสียดสีและต่อต้านสังคมอย่างก้าวร้าวรุนแรง ประกอบด้วยอารมณ์ขันแบบขื่น ๆ มีการใช้สัญลักษณ์เพื่อแฝงนัยวิจารณ์มนุษย์ที่ตกเป็นทาสของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีไม่ว่าจะอยู่ในระบอบการปกครองใด ๆ ก็ตาม เรื่อง ***นอกเหนือการควบคุม*** (เขียน 2515) และ***นายกรัฐมนตรีประเภท 2*** (เขียน 2517) นับว่าแสดงนัยวิจารณ์นี้ได้อย่างชัดเจนที่สุด เพียงแต่จุดเน้นต่างกัน เรื่องแรกเสียดสีมนุษย์ผู้เป็นทาสสมองกล แต่เรื่องหลังเสียดสีระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมอย่างตรงไปตรงมา โดยกำหนดให้มีตัวละคร 4 ตัวตัดส่วนต่าง ๆ ของคนที่คิดว่าดีที่สุดมาต่อกันเข้า เพื่อสร้างนายกรัฐมนตรีในอุดมคติ แต่ปรากฏว่านายกฯ ในอุดมคติก็หนีไม่พ้นการคอรัปชั่นอยู่นั่นเอง

ส่วนเรื่อง ***หน้าต่างบานที่เปิดไว้*** (2515) กับ ***นักรบอสุจิ*** (2517) ก็โจมตีธรรมชาติมนุษย์เช่นเดียวกัน เพียงแต่เรื่องแรกเพ่งเล็งจุดอ่อนของมนุษย์ต่างวัยที่ไม่พอใจสิ่งที่ตนมีอยู่ เรื่องหลังวิพากษ์ความกระหายสงคราม ซึ่งมีอยู่ในมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย ทุกเรื่องในเล่มจบลงด้วยความล้มเหลว ความพินาศ หรือความตาย แสดงถึงความสิ้นหวังต่อสภาพที่เป็นอยู่และที่จะเป็นไปในภายหน้า โดยมิได้เสนอทางออกหรือทางแก้ไขโดยตรง อาจเป็นได้ว่าละไว้ในฐานที่เข้าใจเพื่อให้ผู้อ่านผู้ดูได้มีโอกาสใช้ความคิดหาข้อสรุปเชิงปฏิบัติต่อไปด้วยตนเองว่าควรจะจัดการอย่างไรต่อสภาวะที่มนุษย์เผชิญอยู่ เรื่องที่เปิดประเด็นเกี่ยวกับความเป็นพิษของสภาวะแวดล้อมอย่างชัดเจน คือ ***ลมหายใจแห่งศตวรรษ*** (เขียน 2514 แก้ไขใหม่ 2516) ซึ่งกำหนดให้ตัวละครสวมหน้ากากป้องกันไอพิษทุกคน เพราะอยู่ในสมัยที่อากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจเป็นสิ่งที่ต้องซื้อ น่าสังเกตว่าในเรื่องนี้นอกจากภาพพจน์ที่แปลก น่าสนใจ เช่น *"เด็กผู้หญิงสั้นลงขาดใจที่หัวมุมถนนสำรอกเลือดและก้อนเมฆสีดำออกมา เธอกลืนมันเข้าไปเมื่อเดินสวนกับรถยนต์"* สุวัฒน์ ศรีเชื้อ ยังอาศัยนัยทางเพศเป็นเครื่องมือสร้างอารมณ์ขัน เช่น ในบทสนทนาระหว่างนาย 390/71 กับ นาย 875/25

> **นาย 875/25** : ที่ทำงานผมมีผู้หญิงมีงวงเยอะแยะ (หัวเราะ) แต่ผมไม่เคยมีอารมณ์มากพอที่จะชวนทำอะไรกับใคร ผมคิดว่าไม่คุ้มค่ากับที่จะต้องรูดซิบเสื้อผ้าในตัวถึงสิบเอ็ดครั้ง และยังต้องรูดให้หล่อนอีก (หัวเราะ)
>
> .....
>
> **นาย 875/25** : ระบบสืบฉีดความรักของเธอคงเป็นพิษ อะฮ่า ผู้หญิงหัวใจปรมาณู เธอไม่เคยเอาแน่กับไอ้ระห่ำที่ไหนหรอกคุณ
>
> **นาย 390/71** : ก็คงจะอย่างนั้น รวมทั้งอะไรต่ออะไรในตัวเธอด้วยมันเป็นอย่างที่คุณว่า หัวใจของเธอมันมีลูกสูบ มีสายไฟฟ้า อะตอมห่าอะไรไม่รู้ คอยบงการว่าหล่อนควรรูดซิปกระโปรงให้ผมได้เวลาไหน ผมเสียเส้นมากทุกครั้ง มันไม่เคยสั่งการอะไรตรงตามที่ผมอยากเลย
>
> **นาย 875/25** : ผมเข้าใจความรู้สึกของคุณดี เพราะผมเคยเกิดมาเป็นผู้หญิงหลังจากที่ผมแปลงเพศผมก็เข้าใจอะไรกระจ่างขึ้นมากเมื่อก่อนผมต้องเป็นคนรองรับ เดี๋ยวนี้ผมอยากจะทำอะไรผมก็เริ่มต้นมันทันทีเลย มันดีอยู่แค่นี้

อารมณ์ขันของสุวัฒน์ตอนนี้มีลักษณะดิบ และค่อนข้างแรง อาจเป็นเพราะผู้แต่งสร้างฉากของเรื่องให้เป็นสังคมที่มีความซับซ้อนของเทคโนโลยีอย่างสูง ทำให้ความขัดแย้งระหว่างความดิบของมนุษย์กับความซับซ้อนของเทคโนโลยีในภาพพยากรณ์ของสังคมอนาคตยิ่งปรากฏชัดขึ้น

ข้อสังเกต

อาจกล่าวได้ว่า ตัวละครของสุวัฒน์ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพ หรือชนชั้นในสังคม เช่น กวี นายทุน ทหาร ฯลฯ มากกว่าจะเป็นปัจเจกชนผู้มีบุคลิกเฉพาะตัว ในบางเรื่องที่ต้องการเสียดสีเทคโนโลยี ก็กำหนดชื่อตัวละครเป็นหมายเลขแบบหุ่นยนต์ไปทีเดียว แนวคิดของสุวัฒน์ที่ต่อต้านค่านิยมและกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมสมัยโดยการนำเรื่องทางเพศมานำเสนอในลักษณะที่ท้าทาย นั้น ดูจะอยู่ในแนวเดียวกับจุดยืนของพวกเซอร์เรียลิสต์ แต่สุวัฒน์ก็ยังรักษารูปแบบของละครที่นิยมกันเว้นแต่เรื่อง ***เย็บเนื้อให้ติดหนัง*** (เขียน 2518) ซึ่งเป็นละครวิทยุสำหรับรำลึกถึงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 มีความพยายามที่จะเอาเสียงประกอบเหตุการณ์ (Special effects) เช่น ระเบิด M16 ไซเรน รถถัง เรือ ฯลฯ มาพิมพ์ไว้ในลักษณะเหมือนบทพูด แทรกสลับกับบทที่คนพูดและบทเล่าเหตุการณ์ ลักษณะนี้ดูแปลกจากละครปกติอยู่บ้างแต่ยังไม่ถึงขั้นที่จะเรียกได้ว่าเป็นการขบถต่อรูปแบบละครโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้จินตนาการของสุวัฒน์ก็เป็นผลจากแรงกระทบของเหตุการณ์ภายนอก (เช่นสงครามเวียดนาม หรือความสำเร็จของอเมริกาในการส่งมนุษย์ขึ้นไปบนดวงจันทร์ รวมทั้งภาพยนตร์และนวนิยายวิทยาศาสตร์ในช่วงนั้นด้วย) ทั้งมีลักษณะสมจริงผูกพันอยู่กับกรอบของเหตุผลตามท้องเรื่อง มีการคิดไตร่ตรองไว้ล่วงหน้าไม่ได้หลั่งไหลออกมาจากจิตใต้สำนึก หรือถ่ายทอดความฝันอย่างอัตโนมัติ ภาษาที่ใช้ไม่พิถีพิถันในเชิงวรรณศิลป์ พลังของภาพพจน์และอุปมายังไม่แรงพอที่จะปลุกเร้าอารมณ์ให้เกิดความรู้สึกตกตะลึง หรือฉงนสนเท่ห์ขึ้นได้อย่างฉับพลัน ดังที่พวกเซอร์เรียลิสต์ชอบทำ

ข. 2 **แก้ว ลายทอง**

ในหนังสือ **คนหลงเวลา** (2527) ซึ่งรวมบทประพันธ์ของแก้ว ลายทอง มีบทละครอยู่ 2 เรื่อง คือ ***เรื่องสั้น*** กับ ***ละคอน*** ซึ่งมีลักษณะขบถต่อขนบทางวรรณกรรมอย่างมาก ทั้งในแง่ชื่อเรื่อง รูปแบบ การกำหนดลักษณะตัวละคร ฉาก และการดำเนินเรื่อง

เรื่องสั้น (2527) ซึ่งเป็นละครฉากเดียวจบนั้น ลักษณะที่แปลกนอกจากชื่อเรื่องที่กำกวมซึ่งทำให้ผู้อ่านงุนงงแล้ว ยังมีการกำหนดความเป็นไปในการแสดงที่กลับกับความเป็นจริง เช่น กำหนดให้ม่านปิดเมื่อเริ่มแสดง

และให้ม่านเปิดเมื่อจบเรื่อง (ผู้แต่งเฉลยไว้ท้ายเรื่องว่ากำหนดให้ผู้ดูเป็นกลุ่มตุ๊กตา) ตัวละครมีชายหนุ่มกับเงาในกระจกและเงาที่พื้นซึ่งมีบุคลิกต่างกัน เงาหนึ่งก้าวร้าวอีกเงาหนึ่งสุภาพ โต้แย้งถกเถียงกันวุ่นวาย โดยมีชายหนุ่มเจ้าของเงาเป็นคนห้ามทัพ น่าสนใจที่มีการเสนอภาพพจน์และความเปรียบที่ไม่เข้ากัน ตลอดจนมีการเว้นวรรคผิดที่ผิดไวยากรณ์ เช่น

เงา 1 พูด

> เงา 1 อย่าไปว่าเขาอย่างนั้นสิ (น้ำเสียงน้อยอกน้อยใจ) เขาอยู่กับเรานานกว่าใครใครนะ เวลา...เขาใช้เวลา หรือเวลาใช้เขา (ท่าทางลังเล) ผ่านไปร่วมกับ เราเสมอ บางครั้งผมยังอดน้อยใจไม่ได้ว่า เขาใช้เวลาส่วนมากอยู่กับคุณ เขาใช้เวลา (สับสน) เวลาใช้เขา ผ่านไป---ผ่านไป กับเรา (เสียงขาดเป็นห้วง ๆ) เหมือนลมหายใจ เหมือนรอยยิ้ม เหมือนน้ำตา เหมือนดอกไม้ เหมือนอสูรกาย ...แต่ผม ไม่รู้ ไม่แน่ใจนักหรอกว่าเขารักเราหรือเปล่า แล้วผมล่ะ ผมไม่รู้ ผมรักเขาหรือเปล่า

ส่วน ***ละคอน*** นั้น ตัวละครมีไม่จำกัด ตั้งแต่ชายหนุ่มจนถึงพระเจ้าฉากมีตั้งแต่ห้องนอนจนถึงเอกภาพ และมีหมายเหตุไว้ว่า *"ละคอนเรื่องนี้เล่นได้ตั้งแต่จำนวนหนึ่งคนจนถึงอินฟินิตี้ ไม่จำกัดว่าเป็นชาติไหน ภาษาใด ในกรณีที่ไม่ต้องการเริ่มเล่นที่คน อนุญาตให้ใช้หมาเล่นแทนได้ โดยเปลี่ยนตัวละคร เปลี่ยนฉาก และบทสนทนาเสียใหม่ตามความเหมาะสม ในกรณีที่ไม่ชอบหมาจะใช้สัตว์อื่นแทนก็ได้ ในกรณีที่รู้สึกว่าไม่สนุก จะไม่เล่นก็ได้"*

ละครเรื่องนี้มีการตอบโต้สื่อสารระหว่างตัวละครน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการพูดพร่ำรำพันอยู่ฝ่ายเดียว คู่สนทนาไม่สนใจจะรับรู้เพราะหมกมุ่นอยู่แต่เรื่องที่ตนสนใจเท่านั้น ผลก็คือต่างคนต่างพูดเรื่องของตัวเอง อาจเป็นได้ว่าข้อสรุปของผู้เขียนก็คือ ในโลกนี้ไม่มีใครรักและห่วงใยใครอย่างจริงจัง เมื่อเกิดเหตุ (คือชายหนุ่มในชุดดำม่าตัวตายไปแล้ว) บางคนจึงมานั่งเสียใจกันภายหลัง การดำเนินเรื่องแบ่งเป็น 11 องก์ แต่ละองก์ก็มีความยาวตั้งแต่ 4 บรรทัด ไปจนถึง 6 หน้า ไม่มีการแบ่งย่อยเป็นฉาก ในองก์ที่ 6 มีการสอดแทรกฉากในโรงพยาบาลและตัวละคร (หมอกับเด็กทารกแรกเกิด) ที่ไม่ได้ระบุเฉพาะไว้แต่ตอนต้น ซ้ำไม่มีนัยสัมพันธ์กับเรื่องเลย องก์แรกไม่มีบทพูด ระบุไว้แต่กิริยาอาการของตัวละครบ้างเล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นบทพรรณนาความคิดความรู้สึกที่ไม่น่าจะแสดงบนเวทีได้ ส่วน 2 องก์สุดท้าย ซึ่งจะยกมาเป็นตัวอย่างต่อไปนี้ ก็มีลักษณะที่ไม่น่าจะแสดงได้เลย เพราะเป็นคำอธิบายเสียดสีวิธีพูดแบบไม่สนใจใครที่แพร่หลายไปทั่วโลก กับ คำสนทนาระหว่างครึ่งซ้ายและครึ่งขวาของพระเจ้า ซึ่งเป็นเพียงสัญลักษณ์ตัวเลขและตัวอักษร เพื่อเสียดสีเทคโนโลยี :

องก์ 10

> และเช่นเดียวกัน ผู้คนที่ท้องถนน ก็พากันพูดคุยกันด้วยลักษณะเช่นนี้ เมืองทั้งเมืองต่างส่งเสียงอึงคะนึงด้วยการสนทนาแบบใหม่ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมแพร่ขยายไปเป็นประเทศจนทั่วทั้งโลก ผู้คนต่างพูดกันด้วยบทสนทนาใหม่ที่พุ่งขึ้นสู่ความนิยมสูงสุด บางคู่เป็นคนต่างชาติกัน ต่างก็พูดภาษาของตนกันอย่างสนุกสนาน เลยผ่านโลกออกไปในระบบสุริยะตามดวงดาวที่มีสิ่งมีชีวิตต่างสื่อสารสนทนากันด้วยวิธีการเช่นนี้อย่างหรรษา ทั้งสัตว์ทั้งพืช แม้กระทั่งอมีบาเล็ก ๆ ก็ต่างร่วมกิจกรรมนี้กันอย่างขมักเขม้นจนทั่วทุกกาแลคซี่
>
> และในที่สุด ทั้งเอกภพ ก็เต็มไปด้วยการสนทนากันอย่างสนุกสนานรื่นเริง และน่าชื่นชม

องก์ที่ 11

> (ในกรณีที่เห็นว่า ไม่ควรจบลงที่องก์ที่ 10 จึงมีเพิ่มอีกองก์หนึ่งให้เลือก ถ้าไม่ชอบก็ไม่ต้องใช้องก์นี้ ให้จบลงที่องก์ที่ 10 แทน)
>
> ฝ่ายพระเจ้า ต่างก็เฝ้ามองดูเหตุการณ์ที่ดำเนินไปในเอกภพ
>
> ครึ่งซ้ายของพระเจ้า – 0000000000000000000000000000000
>
> ครึ่งขวาของพระเจ้า – กกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกก
>
> ครึ่งซ้ายของพระเจ้า – 0000000000000000000000000000000
>
> ครึ่งขวาของพระเจ้า – กกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกก
>
> .....ฯลฯ....ละไว้ในฐานที่เข้าใจ.....

ข้อสังเกต

น่าสังเกตว่า คำสนทนาระหว่างครึ่งซ้ายและครึ่งขวาของพระเจ้ามีลักษณะเป็นรหัส คล้ายภาษาของคอมพิวเตอร์ มีระบบแต่สื่อสารกับคนอ่านทั่วไปไม่ได้ และน่าเชื่อได้ว่าผู้แต่งเจตนาจะไม่สื่อสาร นับเป็นการขบถต่อคติของการสื่อสารในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งอาจจะไปไกลกว่าวิธีการแต่งของพวกเซอร์เรียลิสต์ เช่น ที่ปรากฏในบทละคร เรื่อง **"S' il vous plait"** (ค.ศ. 1921) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

> **วาลองติน** : พูดไปเลยไม่ต้องกลัว เรื่องที่เธออยากจะบอกฉันรู้แล้วแต่จะเป็นไรไป ชีวิตของเราลืมขึ้นช้า ๆ พร้อมกับตาเธอที่มองฉันแล้วก็ลืมฉัน เธอจะกล่อมฉันอีกหรือว่าจำได้ไหม ยังจำได้หรือเปล่า
>
> **ปอล** : ต้องยืนอยู่ห่างผนังสักหน่อยจะได้ไม่มีเสียงสะท้อนกับทุกคนที่เรารัก หวังแต่ว่าจะอ้าแขนโอบล้าต้นไม้ที่ลอยพ้นดิน
>
> **วาลองติน** : พันกับหนึ่งราตรีละลายกลืนเป็นคืนหนึ่งของเราฉันฝันว่าเราจมน้ำ
>
> (ดูวิจัย 1 : 53)

จะเห็นได้ว่า บทสนทนาแบบเซอร์เรียลิสต์ยังใช้ถ้อยคำปกติอยู่ แต่จงใจทำลายความต่อเนื่องของความหมาย หรือทำให้การสื่อสารแปรปรวนไป (แต่ไม่ถึงตัดขาด) ด้วยภาพพจน์แปลก ๆ ที่ออกมาจากความฝันหรือจิตใต้สำนึก สรุปได้ว่าบทละครของแก้ว ลายทอง เห็นได้ชัดว่าเป็นความพยายามที่จะขบถอย่างรุนแรงและตรงไปตรงมาต่อ

ขนบวรรณกรรม ระบบภาษา การสื่อสาร สถาบันครอบครัว และแม้แต่สถาบันทางศาสนา แต่อาจไม่ตรงกับเซอร์เรียลิสม์ในแง่ที่ไม่มีภาพพจน์จากความฝัน และจากจิตใต้สำนึก และไม่เด่นในแง่การใช้ภาษากวีหรือภาษาวรรณศิลป์มาก จุดเด่นกลับไปอยู่ที่การเสียดสีเชิงกลวิธี ดังจะเห็นได้จากการเสนอแบบทดสอบท้ายบทละครที่จะยกมาไว้ต่อไปนี้ ซึ่งจะช่วยเสริมให้เห็นเจตนาของผู้เขียนชัดขึ้นอีก :

แบบทดสอบท้ายบท

ละคอนเรื่องนี้เริ่มแสดงตั้งแต่เมื่อไร
ละคอนเรื่องนี้ต้องใช้เวลาในการแสดงนานเท่าไร
ตัวละครที่ร่วมแสดงในเรื่องนี้มีจำนวนเท่าไร
ละคอนเรื่องนี้เป็นลิขสิทธิ์ของใคร
ละคอนเรื่องนี้สนุกมากหรือไม่ (ก.สนุกมาก ข.ไม่สนุกเลย ค.ถูกทั้งข้อ ก.และข. ง. ผิดทุกข้อ)

3 ค. นวนิยาย

ค. 1 ทมยันตี

ตามที่ L ยกอ้างตัวพระยมใน **เงา** ของทมยันตีว่ามีลักษณะเป็นมายาแปลกเกินไปกว่าปรกติมนุษย์ส่วนใหญ่ โดยระบุว่าเป็นตัวละครแบบเหนือจริง (ดูตาราง ลำดับที่ 17) นั้น ข้อที่น่าสังเกตก็คือ ถ้ายอมรับกรอบความคิดทางวัฒนธรรมตะวันออก พระยมก็ไม่ใช่ปรกติมนุษย์แต่เป็นเทพเจ้า ย่อมสามารถที่จะทำสิ่งที่เป็นมายา หรือมีพฤติกรรมที่เกินกว่าความเป็นจริงแบบมนุษย์ธรรมดาได้ทุกอย่างตลอดจนแปลงกายเป็นคนในสายตาของมนุษย์ทั่วไป โดยยังคงทิพยสมรรถนะของตนไว้ได้อย่างสมเหตุผล ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ก็มิได้มีลักษณะเซอร์เรียลิสต์ ตามนัยของกลุ่มต้นตำรับแต่อย่างไร เพราะพวกเซอร์เรียลิสต์สนใจความพิเศษมหัศจรรย์ในมนุษย์ธรรมดาหรือสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวันมากกว่าเทพเจ้าซึ่งเป็นสิ่งที่พวกเขาต่อต้านอยู่แล้ว พวกนี้จะยอมรับก็แต่บุคคลในตำนานบางคนที่มีลักษณะที่ตรงกับอุดมคติของกลุ่ม และแสวงหาแต่ลักษณะอุดมคติ รวมทั้งความเร้นลับในบุคคลธรรมดาเพื่อสร้างตำนานใหม่ของตนขึ้น ดังเช่นตัวเอกในนวนิยาย เรื่อง **Nadja** ของ เบรอตง เป็นต้น (ดูวิจัย 1 : 46-47,45) เรื่องของ **พระยมในเงา**เป็นการพัฒนาตำนานเดิมให้มีรายละเอียดร่วมสมัยมากขึ้น นับเป็นกรณีที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด อาจจะคล้ายกันแต่ลักษณะของภาพปรากฏบางส่วนเท่านั้น

นวนิยายของไทยที่กล่าวกันว่ามีตัวละครแบบ "เหนือธรรมชาติ" เช่นผลงานของจินตวีร์ วิวัธน์[6] และของแก้วเก้า[7] ก็อาจจะนับได้ว่าเข้ากรณีเดียวกับ **เงา** ของทมยันตี ในแง่ที่นำความเชื่อเกี่ยวกับพลังจิต เวทมนตร์ ตำนาน ที่มีอยู่แล้วและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วมาพัฒนาใช้เป็นอุปกรณ์สร้างและคลี่คลายเรื่องในแนวทางที่ต้องการ วิธีที่นำมาใช้คือพยายามหาเหตุผลหลักฐานหรือคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์มาประกอบ เพื่อเสริมความน่าเชื่อถือ ความสมจริง และความสมเหตุสมผลของความเป็นมายาในเรื่อง

ส่วนในเรื่อง **ทิพย์** นั้น ตัวละครในเรื่องไม่มีพระยม นางเอกเป็นมนุษย์ต่างดาว เรื่องนี้ทมยันตีเล่นกับความเชื่อที่ว่าอารยธรรมในโลก (ทั้งของพวกมายาหรืออียิปต์) เป็นฝีมือของมนุษย์ต่างดาว แต่ในตอนสุดท้ายก็กำหนดให้มนุษย์ต่างดาวยอมรับหลักธรรมในพุทธศาสนา เช่น เรื่องอนิจจัง กล่าวคือยอมรับว่าเมื่อมีเกิดก็มีดับ และเห็นคุณค่าของความรักและความผูกพันของสามัญมนุษย์ กล่าวได้ว่าทมยันตีนำเอาสิ่งที่คนรู้จักน้อยมาสร้างเรื่อง แล้วใช้ความเชื่อหลักเข้ามาประกอบเพื่อสร้างความสมจริงกับเรื่องที่เขียน เช่นเดียวกับ**เงา** เรื่อง**ทิพย์**นี้ดูจะแสดงแนวคิดที่ดูจะอยู่ตรงกันข้ามกับแนวเซอร์เรียลิสต์ เพราะเซอร์เรียลิสม์ปฏิเสธศรัทธาในศาสนาและค่านิยมความเชื่อที่คนส่วนใหญ่ยอมรับ

สิ่งที่**ทิพย์**ต่างจาก**เงา** ก็คือ การเอามนุษย์ต่างดาวมาใช้แทนเทพเจ้า แต่อันที่จริงคนปัจจุบันก็รู้จักหรือสนใจทั้ง 2 สิ่งนี้น้อยพอ ๆ กัน

น่าสังเกตด้วยว่า ในขณะที่พวกเซอร์เรียลิสต์สร้างสรรค์งานด้วยเจตนาที่จะล้มล้างค่านิยมเดิม และเร้าให้เกิดทัศนะใหม่เกี่ยวกับชีวิตที่มีคุณค่าสมบูรณ์ด้วยอิสระภาพ โดยเฉพาะในเรื่องเพศ ด้วยการปฏิเสธระบบเหตุผลที่สังคม (ฝรั่งเศสและตะวันตก) ยึดมั่นนั้น นวนิยายไทยร่วมสมัยโดยเฉพาะในกลุ่มที่ได้รับการกล่าวอ้างว่ามีลักษณะเหนือจริงอยู่บ้าง ไม่มีเรื่องใดที่ปฏิเสธระบบเหตุผลหรือคุณค่าที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ โดยเฉพาะในเรื่องเพศยังถือหลักจริยธรรมตามแนวศาสนาไว้อย่างค่อนข้างมั่นคง อาจสรุปได้ว่า การสร้างสรรค์ในแนวขบถแบบเซอร์เรียลิสต์ไม่ได้ปรากฏในนวนิยายไทยกลุ่มนี้เลย

3 ง. เรื่องสั้น

ง.1 สุชาติ สวัสดิ์ศรี

เรื่องสั้น ***รถไฟเด็กเล่น*** (2513) ของสุชาติ สวัสดิ์ศรี ซึ่งรวมพิมพ์ใน**ความเงียบ** (พิมพ์ครั้งแรก 2515) นั้น เด่นในแง่ของการนำความบ้าคนบ้าและความไร้เหตุผลมาใช้ ความไร้เหตุผลที่เด่นชัดที่สุดก็คือ กำหนดให้ชายผู้เล่าเรื่องซึ่งตายเพราะถูกรถไฟเด็กเล่นทับหลังจากส่งพี่ชายเข้าโรงพยาบาลบ้าแล้ว ก็ยังกลับมาเล่าเรื่องต่อได้ ในเรื่องมีภาพเหตุการณ์และพฤติกรรมของคนบ้าในโรงพยาบาลบ้าเป็นสำคัญ แต่น่าสังเกตว่าคนบ้าของสุชาติก็ไม่ถึงกับหลุดไปจากโลกของความเป็นจริงเสียทีเดียว เพราะในความไร้เหตุผลนั้นยังมีลักษณะที่เห็นได้ชัดว่าผู้เขียนจงใจคัดสรรเพื่อเสนอความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ สุชาติได้ใช้โอกาสเสนอสารเสียดสีการเมืองร่วมสมัยผ่านปากของคนบ้าคนหนึ่ง ดังนี้

> "ผมชื่อ ซีโอเอ็มแอลยูเอฟบีไอซีไอเอ ผมไม่ได้เป็นสายลับหรอกแต่มันหาว่าผมเป็นคอมมิวนิสต์ คุณช่วยไปบอกแม่ผมที่ลาดพร้าวทีเถอะ ตำรวจจะมาล้อมบ้านมันจะฆ่าผมมันหาว่าผมเป็นคอมมิวนิสต์ ตอนเช้ามืดคนออกข่าวผมกระจายไปทั่วประเทศ ไอ้ฟ้าคำรณกำลังพาตำรวจมาคอยดักผม มันจะฆ่าผม ...บอกแม่ผมด้วย ผมลาก่อน...เชื่อผม...อย่าออกไปนอกกำแพงนี้เป็นอันขาด ซีโอเอ็มแอลยูเอฟบีไอซีไอเอไม่เคยหลอกใคร...มีพวกสันติบาลกำลังมา คุณอย่าเพิ่งไป ...ขอบุหรี่ผมมวน"

เจตนาของสุชาติที่จะวิพากษ์สังคม ปรากฏชัดขึ้นใน ***ฝันกลางวันในฤดูร้อนของหนังสงครามไทย-อเมริกัน*** (2513) ซึ่งแสนอภาพคนฝันว่าถูกยิงด้วย M16 ในห้องนอน และเรื่อง ***ไอ้ติ๋ง-ต่อง*** (2525) ซึ่งดูจะมีทั้งการเสียดสีฝ่ายซ้ายผู้ทำหน้าที่"ปลดปล่อย"และเยาะเย้ยตัวแทนหลักของฝ่ายขวา เช่น ทหาร พระ ซึ่งไม่ยอมยืนตรงเคารพธงชาติ ดังจะยกข้อความทั้ง 2 ตอนมาแสดงไว้ดังนี้

> เมื่อฟื้น ฉันก็พบแขนข้างหนึ่งถูกพันธนาการอยู่แน่นหนา ไม่ไกลจากฉันมีผู้คุมชุดเขียวสองสามคนเดินไปมา เพื่อจัดการกับคนได้บาดแผลที่ช่วยตัวเองไม่ได้เช่นกัน ดูเขาช่างเต็มอกเต็มใจและไม่รังเกียจดอกดวงสีคล้ำที่หล่นเปรอะไปทั่วห้อง ฉันไม่เข้าใจว่าจริง ๆ แล้ว พวกเขาอาจยังไม่เคยเข้าสู่สนามรบเหมือนเช่นพวกเราด้วยซ้ำ พวกเขาทำท่าเก่งกาจทฤษฎีพูดจาท่าทางข้านาญการรบปานประหนึ่งแม่ทัพ พวกเขาอาจเคยเห็นบาดแผลมาชนิดนับแผลไม่ถ้วน... แผลแคมเล็ก แผลแคมใหญ่ แผลฟกช้ำฉีกขาด แผลถูกของมีคมกรีดแหวะ บาดแผลนานาชนิดมีมาให้เขาเห็นจนคุ้นชิน ทว่าจากวัยอันงดงามของผู้คุมชุดเขียวแต่ละคนเรายังไม่อาจรับประกันผลจากการปฏิบัติในภาคสนามได้... พวกเขาหลายคนเชี่ยวชาญแต่บางคนยังไม่เคยมีบาดแผลด้วยตนเอง ดังนั้น แม้พวกเขาจะเข้าสู่การปลดปล่อย แต่ก็เป็นการปลดปล่อยที่ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ พวกเขากระทำแต่พวกเราถูกกระทำ พวกเขาเข้าสู่การปลดปล่อยแต่พวกเราเข้าสู่การมีบาดแผล ...
>
> "ติ๋ง-ต่อง-ติ๋ง-ต่อง..."
>
> ชุ่มไม้ที่เงียบสงบ ไม่มีแม้กระทั่งสัตว์เดินให้เห็นได้ ถูกบุกรุกขึ้นทันทีเมื่อเสียงสัญญาณเตือนดังขึ้น
>
> มันเริ่มต้นมาทางกอพุทธรักษาหลากสีที่ริมวงกลมด้านหน้า ชุ่มไม้ไหวยวบยาบเพราะถูกแหวกเบียด ร่างของคนหนีภัยหลายคน ทั้งหนุ่มสาว ชายกลางคน เด็กวัยรุ่น และคนแก่ โผล่ผลุบ ๆ เข้ามา บางคนแต่งกายชุดเขียว แต่ถอดเครื่องหมายสังกัดเหล่าทัพ ไม่สวมหมวก
>
> บางคนอยู่ในชุดนุ่งห่มเหลืองสะบัดพริ้วปลิวลมบางคน...บางคน...บางคน ...ผลุดเข้ามาตรงชุ่มที่ฉันมองเห็น พร้อมกับหัวเราะคิกคักให้กันและกันด้วยอาการแห่งชัยชนะ หรือไม่ก็กระยะหลบภัยได้หวุดหวิด

นอกจากนั้นยังมีการเสียดสีนักวัตถุนิยมที่ต้องการจะได้รับประโยชน์จากศาสนา ในเรื่อง ***อัตชีวประวัติ*** (2514) ดังนี้

> **หน้าโฆษณา**
>
> สวรรค์ และนิพพาน เป็นรถยนต์นั่งฝาแฝดขนาดสี่สูบ ภายในโอ่โถงที่นั่งสบาย สะดวก ปลอดภัย กินน้ำมันน้อย เครื่องอะไหล่หาง่าย รักพี่เสียดายน้อง สวรรค์ก็งามนิพพานก็สวย สวรรค์ใช้กับงานหนัก นิพพานใช้กับงานบ้าน
>
> (ซื้อมันทั้งสองคันเลยไว้)
>
> ...
>
> หรือจะเลยผ่านวัดไปเข้าช่องก่อนก็ได้ กลับออกมา ความดียังมีลอยชายอยู่เกลื่อนท้องฟ้า ถ้อยคำที่ฟังดูเงียบ แต่ส่งเสียงซ้ำซาก ทำให้คุณทะยานอยากและทำงานหนักต่อไป คุณเงยหน้าไม่พ้นขอบฟ้า เพราะนิพพานของนายทุนช้างซอกตึกและที่ป้ายจอดรถประจำทาง มีคำโฆษณาเชิญชวนให้คุณมารับรางวัลครั้งยิ่งใหญ่ ทั้งแจกทั้งแถม เพียงแค่คุณจะเขียนชื่อที่อยู่ จำหน้าซองถึงตัวคุณเองให้ชัดเจน แล้วนำส่งยังตู้ไปรษณีย์... คุณก็อาจเป็นผู้มีโชคดีได้รับรางวัลทั้งสวรรค์ และนิพพาน และรางวัลอื่น ๆ อีกมากมาย

นอกจากจะใช้รถในลักษณะเสียดสีแล้ว ที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือสุชาติมักนำภาพรถมาสัมพันธ์กับความรุนแรง อาจเป็นด้วยฝังใจกับการที่เพื่อนสนิทถูกรถชนตายขณะข้ามถนน ภาพนี้ปรากฏอย่างชัดเจนใน ***แคะเนื้อออกจากเหล็ก*** (ดูข้างต้น : 131) และแม้แต่ใน***ออกไปจากความมืด*** (2515) ก็ยังมีการกำหนดให้ตัวละครวางแผนปล้นธนาคารและกระหน่ำยิงคนขี่เก่งบนถนนขณะยืนเคลิ้มฝันอยู่บนรถประจำทางที่มีผู้โดยสารแน่นขนัด อาจเป็นได้ว่าความแค้นใจที่เพื่อนรักถูกรถเก่ง (ของนายทุน) ชน ความบีบคั้นทางกายภาพ ตลอดจนทัศนะทางการเมืองเฉพาะตัว เป็นปัจจัยที่ทำให้สุชาติสร้างภาพความรุนแรงและความไร้เหตุผลดังที่ปรากฏในเรื่องนี้ จะขอนำเสนอเพียงบางตอน ดังนี้

> ไม่ห่างจากนิ้วของคุณมากนัก โปรดสังเกตปุ่มสีแดง 2 ปุ่ม ลักษณะของมันคล้ายปุ่มกริ่งที่คุณใช้กดเวลาต้องการออกไปจากกลุ่มหรือจวนถึงที่หมาย คุณจะเลือกกดปุ่มไหนก็สุดแท้แต่ ปุ่มแรกเราให้ชื่อว่า ปุ่ม "การปล้นธนาคารกรุงเทพฯ" ส่วนปุ่มที่สอง เราให้ชื่อว่า ปุ่ม "การเลือกยิงตามสบาย" คุณจะกดปุ่มไหนก่อนก็ได้ เราจะเดินทางไปด้วยกัน จากกล่องที่ค่อนข้างอึดอัด เราจะเดินทางออกจากความมืด...ไปสู่...ดินแดนอิสระที่ใฝ่หา ดินแดนซึ่งจัดมีไว้เฉพาะผู้กระทำ ไม่ต้อนรับผู้ถูกกระทำ...ดินแดนแห่งความเต็มที่สุดขีด...
>
> ...
>
> เราตกลงกันอีกว่า เราจะเลือกเหยื่อเฉพาะที่อยู่ในตระกูล ส่ง่า และว่องไว โดยถือเอาที่หรูหราที่สุด ราคาแพงที่สุด มีระบบขับเคลื่อนไวที่สุด และถูกโฆษณามอมเมาให้เชื่อมากที่สุด มาเป็นบรรทัดฐานในการตัดสินเลือกยิงตามสบายของเรา...
>
> เขาเลือกเหยื่อยิงได้แล้วหลายราย...อัลฟ่า โรมิโอ จากัวร์ เบนซ์ คาดิแลค โรลล์รอย ปอนเตี๊ยก...บางทีเขาคงมือตีดเจ็บช้ำเก็บซ่อนไว้มากมาย จึงเลือกหาเหยื่อได้ก่อนผม...
>
> เขายิงเพราะมีความในใจ ส่วนผมยิงเพราะหลักการ ผมเหยื่อเพราะถือเป็นความบันเทิงอย่างหนึ่ง ผิดกับทหารซึ่งฆ่ากันในสงครามเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่

ภาพความคิดฝันที่เต็มไปด้วยความรุนแรงของสุชาติที่ยกมาใน ***ออกไปจากความมืด*** นี้ ทำให้นึกถึงข้อเขียนที่ท้าทายของพวกเซอร์เรียลิสต์ที่ว่า *"การกระทำแบบเซอร์เรียลิสต์ที่ง่ายที่สุดทำอย่างนี้ : ควงปืนกำลงไปในถนนเหนี่ยวไกยิงกราดไป ถูกใครก็ช่าง"* (**ดูวิจัย** 1 : 30) และที่น่าสนใจก็คือดูเหมือนสุชาติจะประยุกต์เทคนิคการเล่นความจริงกับความลวง ที่พวกเซอร์เรียลิสต์นิยมทำ มาพัฒนาในงานเขียนของเขา โดยบรรยายถึงการยิงคนอื่นแต่ตัวเองสัมลง

> ผมสายลำกล้องไปที่เหยื่อสีแดงเพลิงรายหนึ่งเนื่องจากอยู่ใกลจึงไม่แน่ใจว่าเหยื่อของผมรายนี้เป็นฟอร์ดรุ่นล่าสุด หรือโตโยต้า โคโรล่า ผมเลือกมันเพราะชอบ

สีแดงเพลิงที่แลเห็นสะดุดตามากกว่าเหยื่อรายอื่น ผมเล็งอย่างตั้งใจกะตรงที่เลือดจะไหลทะลักออกมา แรงกระสุนจะฉีกมันกระจุยออกเป็นเสี่ยง ๆ ...ก่อนลั่นไกผมคิดว่าผมเห็นคน ๆ หนึ่งหน้าตาคล้ายกับผมนั่งอยู่ในรถ ท่าทางเขาเหมือนผมทุกอย่าง ผมคิดว่าผมแลเห็นนัยน์ตาเศร้า ๆ ของเขาจากทางกล้องส่อง...ผมเกลียดคนประเภทนี้ยิ่งนัก ยิ่งหน้าตาของเขาคล้ายผม ผมก็ยิ่งรู้สึกชิงชังเขามากขึ้น เขาจะผิดกับผมตรงที่ผูกเนคไท หน้าตาเกลี้ยงเกลาและนั่งอยู่ในเหยื่อสีแดงเพลิง ซึ่งผมได้เลือกเอาไว้เพื่อสังหารในอีกไม่กี่นาทีข้างหน้า เขาเหลือบตามองมายังทิศทางที่ผมนั่งประทับปืน ถ้าตาไม่ฝาดเพราะทางไกล ผมคิดว่าเขายิ้มให้ผมผ่านทางกล้องส่อง ให้ตายเถอะ...ยิ้มเขาก็ช่างเหมือนผมไม่มีผิด เป็นยิ้มเยาะแบบคนหมดอาลัยตายอยากและเชิญชวนให้ก่อความรุนแรง ผมเองไม่รู้ตัวว่าทำไมจึงย้ายล้ากล้องปืนจากเหยื่อสีแดงเพลิงที่ตั้งใจไว้แต่แรกมาเป็นตรงเป้าศีรษะของเขา ซึ่งมองเห็นเด่นออกมาทางกระจกด้านหน้า เขายิ้มให้ผมอีกครั้งหนึ่ง พยักหน้าอย่างท้าทาย ผมมองดูอย่างใจลอย เล็งเป้าหมายที่หัวของเขา พร้อมกับนิ้วชี้ที่โกร่งไกกระดิก ส่งประกายไฟแลบออกมาทางปากกระบอก ผมรู้สึกเหมือนมีความอุ่นแล่นขึ้นมาอยู่บนหัว นัยน์ตาพร่ามัว มองเห็นเหยื่อสีแดงเพลิงลอยเด่นเยาะเย้ยตรงหน้า เสียงร้องที่เปล่งออกมาสุดเสียงสร้างความพอใจให้เกิดขึ้นอย่างสง่างาม ผมคิดว่าเกมนี้ได้จบสิ้นลงแล้ว และผมกำลังล้มลง...

ที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งในเรื่องเดียวกันนี้ ก็คือ สุชาติสร้างความเปรียบที่มีนัยทางเพศสูง มีลักษณะท้าทายและรุนแรง ดังในข้อความพรรณนาความคิดของเขาขณะเบียดเสียดคนอยู่ในรถประจำทาง

ชีวิตในเมืองใหญ่ที่คุณต้องเคลื่อนไหว ไม่ว่าคุณจะเป็นใครก็ตาม คุณต้องยอมรับความรุนแรงและไปให้เร็ว เครื่องจักรและเทคนิคสมัยใหม่จะช่วยให้หายเศร้าโศกและเคลื่อนไหวได้รวดเร็ว ร่างกายและวิญญาณของคุณผนึกแน่นติดกันกับมันได้เสมอ เหมือนอวัยวะสืบพันธุ์ทุกขนาด มันจะพาคุณลอยลิ่วปลิวไปดุจลมพัด มันทำให้คลื่นในทะเลปั่นป่วนและหัวใจคึกคะนองเหมือนเวลาใกล้ขีดกระสันต์และอีกไม่ช้า คุณก็พบว่าคุณมาถึงที่หมาย เหมือนอาการกระเส่าที่ขาดหาย และเสียงครวญครางได้ยุติลง

อันที่จริงความรุนแรงกับนัยทางเพศก็ไม่ได้ปรากฏร่วมกันเสมอไปในเรื่องสั้นของสุชาติ มีบ่อยครั้งที่เขาสร้างภาพฝันที่มีนัยทางเพศสูงเพียงอย่างเดียวดังเช่นใน ***กำแพง*** (2515)

ผมพาตัวเองหมุนคว้างไปในสายหมอก คล้ายโดนผลักออกไปเบื้องหน้า ตาลายเพราะแสงสาดจ้าเข้ามากระทบ แสงนี้ค่อย ๆ ดึงตัวผมลอยสูงขึ้นสูงขึ้น ผมมองเห็นแสงจันทร์ลอยเข้ามาหา ค่อย ๆ เปลื้องผ้าออกทีละชิ้น...ร่างของผมล่อนจ้อนแสงจันทร์กระเถิบเข้ามาหา รอยนุ่มสีชมพูทำให้แก้มที่เปิดอ้าของเธอฉีกขาดออกจากกัน เธอยิ้ม ทีแรกใบหน้าของเธอเลือนหายไป เห็นแต่หัวนมระเรื่อและริมฝีปากเผยอยิ้มต่อมาร่างของเธอค่อย ๆ เลื่อนหายไป เห็นแต่เครื่องเพศและรอยยิ้ม ผมจำรอยยิ้มได้ แม้จะเห็นส่วนที่ยิ้มเพียงนิดเดียว ผมก็เข้าถึงความนุ่มนวลทั้งหมดได้ (ใช่...ผมหมายถึงทั้งหมด) แต่ความนุ่มนวลทุกครั้งผมรู้สึกว่ามันจบสิ้นลงไปนานแล้ว ผมมองเห็นตัวเองลอยอยู่เหนือเก้าอี้ ส่วนหน้าของลำตัวค่อย ๆ บิดช้า ๆ จนเกือบขาดออกจากกัน กลิ่นเพศและกลิ่นน้ำหอมทำให้ผมคลื่นเหียรขึ้นมาเล็กน้อย ผมหมุนคว้างกลับมาที่เดิม ผมโยนไม้รวกผุ ๆ ที่วางทิ้งอยู่ริมคันนาเข้าไปในกองไฟอย่างไม่มีเหตุผล ไม้รวกลำนั้นแตกประทุ มดที่ทำรังอยู่ในปล้องวิ่งพล่านออกมา ผมรู้สึกตกอยู่ในอำนาจของความกลัวทีละน้อย

และในเรื่อง ***มาจากไหน มาอย่างไร จะไปไหน*** (2512) :

ความฝันคืนหนึ่ง ฉันเห็นตัวเองลอยเคว้งคว้าง ไม่มีน้ำหนัก ไร้แรงปะทะหรือแรงต้านทาน เหมือนว่าวที่ขาดลอย ฉันคือใคร มาจากไหน มาที่นี่ทำไม ฉันมาถึงห้องลึกลับห้องหนึ่ง ฉันมองไม่เห็นอะไร นอกจากสิ่งที่ฉีกขาดบิดเบี้ยว มองเห็นหูมาวางบนริมฝีปาก มองเห็นริมฝีปากเลื่อนต่ำลงมาติดหน้าท้อง ความเงียบ บางคนจะเริ่มสำเร็จความใคร่หรือแสดงบทรัก บางคนจะเริ่มมีความรักเกิดขึ้นตามประสา บางคนจะพบกับความตาย แต่เมื่อตื่นฉันมองดูสิ่งรอบตัวเหล่านี้อีกครั้งด้วยความประหลาดใจ สิ่งที่มีอยู่สำหรับฉันยังปกติไม่มีอะไรเปลี่ยน

น่าสังเกตด้วยว่า ในเรื่องเดียวกันนี้ สุชาติขยายนัยทางเพศให้ครอบคลุมถึงทุกสิ่งในธรรมชาติด้วย โดยพรรณนาไว้ว่า *"ความมืดกำลังเปลี่ยนสีสันทุกสิ่งทุกอย่างใหม่ อารมณ์ไหวสะท้านกำลังจับเกาะอยู่บนความลึกลับของชีวิต ที่รู้สึกวูบวาบลงช่วงท้อง เมื่อเกิดอาการกระสันต์ต่อสรรพสิ่งที่ไม่อาจอธิบายได้ เรือนร่างของเธออาจเป็นส่วนหนึ่งแต่ไม่ใช่ทั้งหมดแน่ เพราะว่า...ไม่รู้จะแยกกลางวันออกจากกลางคืนได้เด็ดขาดแค่ไหน กลางวัน อาจหมายถึง งานหนัก กลางคืน อาจหมายถึง การสมสู่และล้มตัวลงนอน"*

ข้อสังเกต

อาจเป็นไปได้ว่า ทัศนะของสุชาติในการมองโลกผ่านความหมกมุ่นทางเพศ แล้วเสนอภาพความเปรียบที่ท้าทายแหวกขนบทางศีลธรรมจรรยานั้น มีลักษณะใกล้เคียงกับทัศนะของพวกเซอร์เรียลิสต์ที่ถือว่า *"ทุกสิ่งที่เอื้อมมือถึงอาจจู่โจมเข้ามาปลุกความปรารถนาของเราให้พลุ่งโพล่งขึ้นได้ทั้งนั้น"*(ดู**วิจัย** 1 : 104) กล่าวโดยย่อก็คือพวกเซอร์เรียลิสต์ต้องการ "sexualiser l'univers" หรือ "ทำจักรวาลทั้งระบบให้มีนัยทางเพศ" แต่ถ้าหากพิจารณาผลงานโดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่าสุชาติมิได้เป็นเซอร์เรียลิสต์เต็มที่ อาจเป็นเพียงสนใจแสวงหารูปแบบและวิธีเขียนใหม่ ๆ เพื่อเลี่ยงความจำเจและระบายความคับข้องใจส่วนตัว ในเมื่อเซอร์เรียลิสม์เป็นแนวทางที่เข้ากันได้กับจุดประสงค์จึงนำมาทดลองใช้ และพยายามจัดระบบความคิดหรือข้อสรุปที่ได้จากแนวทางนี้ ดังจะเห็นได้จากข้อคิดที่เสนอไว้ใน ***การเดินทางไปยังห้องทุ่ง*** (2513) ที่ว่า *"เสียงของเหตุผลจะค่อยๆ จางหายไปเมื่อเราฆ่าสิ่งที่เป็นความสำนึกทิ้ง สิ่งที่เหลืออยู่ในใจ จึงย่อมกลายเป็นอะไรได้ทั้งสิ้น"*

และตัวอย่างของสิ่งหนึ่งที่เป็นไปได้ตามแนวทางนี้คือการพบศพในลิ้นชักในเรื่อง ***มาจากไหน มาอย่างไร จะไปไหน*** ซึ่งสร้างความประหลาดใจด้วยความผิดบริบท แต่อันที่จริง ศพนั้นก็อาจตีความได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ แทนอดีตกรรมหรือความทรงจำที่ต้องการจะลืมล้างเสีย ซึ่งก็ไม่ขัดกับ ท้องเรื่องจนถึงขั้นไร้เหตุผลเสียทีเดียว แต่ลักษณะการเสียดสีก็